



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

30 жовтня 2019 р.

м. Сєвєродонецьк

№ 34 - рк/к

**Товариство з обмеженою
відповідальністю
«Луганське енергетичне об'єднання»**

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Луганським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) з метою виконання завдань, покладених на Відділення Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, у сфері електроенергетики.

За результатами аналізу інформації, отриманої у ході дослідження, у т.ч. отриманої на вимоги Відділення від ТОВ «ЛЕО», наявної у нормативних документах, встановлено наступне.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Луганське енергетичне об'єднання» (юридична адреса: кв. Гайового, 35 а, м. Луганськ, 91021, адреса для листування: вул. Горького, 123, м. Старобільськ, Луганська обл., 92702, ідентифікаційний код – 31443937, надалі – Підприємство, Товариство, ТОВ «ЛЕО») відповідно до інформації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань здійснює, зокрема, наступні види діяльності за КВЕД: 43.21 Електромонтажні роботи; 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; 33.14 Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування; 35.12 Передача електроенергії (основний); 35.13 Розподілення електроенергії; 35.14 Торгівля електроенергією.

До 01.01.2019 Товариство здійснювало на території Луганської області господарську діяльність з постачання (продажу) електричної енергії за регульованим тарифом на підставі ліцензії Національної комісії регулювання електроенергетики (далі - НКРЕ) України від 17.05.2006 серії АБ №220851 та з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі ліцензії НКРЕ України від 17.05.2006 серії АБ №220850.

Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП) від 30.11.2018 №1587 «Щодо провадження товариством з обмеженою відповідальністю «Луганське енергетичне об'єднання» діяльності з розподілу та постачання електричної енергії на території

Луганської області» Товариство з 01.01.2019 та на період до завершення антитерористичної операції має провадити діяльність з розподілу електричної енергії на підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами (виданої відповідно до постанови НКРЕ України від 05 грудня 2001 року №1187).

Таким чином, Підприємство є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Згідно з Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕКП від 27.12.2017 року №1470, ліцензіат має право здійснювати ліцензовану діяльність лише на закріпленій території та із застосуванням заявлених засобів провадження господарської діяльності, зазначених у документах, що додаються до заяви до отримання ліцензії.

Товариство здійснювало діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на території Луганської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

Таким чином, з 01.01.2019 на ринку з розподілу електричної енергії на території Луганської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі, Товариство має ознаки монопольного (домінуючого) становища з часткою 100%.

ТОВ «Енера Схід» є постачальником електричної енергії та діє на підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, виданої НКРЕКП (постанова від 14.06.2018 року №429).

Місцезнаходження підприємства: площа Базарна, буд.32-А, м. Старобільськ, Старобільський район, Луганська обл., 92702.

Таким чином, Підприємство є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, надає платні послуги споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання.

ТОВ «Енера Схід» - суб'єкт господарювання, який було створено на виконання прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про ринок електричної енергії».

Прикінцевими та перехідними положеннями вищезазначеного Закону передбачено, що оператор системи розподілу, кількість приєднаних споживачів до системи розподілу якого перевищує 100 тисяч, повинен вжити заходів для відокремлення оператора системи розподілу від постачання електричної енергії шляхом створення електропостачальника, який упродовж двох років з дня отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії виконує функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, яка визначається як область, місто Київ, на якій до відокремлення провадив свою діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом вертикально інтегрований суб'єкт господарювання(п.13 розділу XVII).

Засновником ТОВ «Енера Схід», відповідно до інформації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, є ТОВ «ЛЕО», ринкове становище якого має ознаки монопольного (домінуючого) на ринку

розподілу електричної енергії на території Луганської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

А відтак, ТОВ «ЛЕО» та ТОВ «Енера Схід» є вертикально інтегрованими суб'єктами господарювання.

Таким чином, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ЛЕО» та ТОВ «Енера Схід» вважаються єдиним суб'єктом господарювання.

Відділенням було отримано інформацію, що під час перехідного періоду (зміни постачальника) на деяких особових рахунках суб'єктів господарювання, відкритих в ТОВ «ЛЕО» (постачальника електроенергії до 01.01.2019) обліковувалась переплата за послуги електропостачання.

Для з'ясування питань щодо повернення Товариством переплат суб'єктам господарювання, Відділенням на адресу Товариства було направлено вимогу від 10.09.2019 року №01-45/1143 про надання інформації.

Згідно з відповіддю ТОВ «ЛЕО» (лист від 24.09.2019 №01-18/2/17, далі - Лист Підприємства), наданою на вимогу Відділення, станом на 31.12.2018 року переплату мало 8295 суб'єктів господарювання, на загальну суму 33 040 951,05 грн.

У відповідності до чинного законодавства у сфері електроенергетики, зміна постачальника (на ТОВ «Енера Схід») відбулась з 01.01.2019 року.

Станом на 01.01.2019 року Товариством у не було перераховано переплату на рахунки, відкриті в ТОВ «Енера Схід».

Таким чином, Товариством не було своєчасно (на дату відкриття особових рахунків в ТОВ «Енера Схід») проведено перерахунок грошей постачальнику універсальних послуг ТОВ «Енера Схід», що могло призвести до виникнення у суб'єктів господарювання заборгованості перед новим постачальником електричної енергії або до подвійної оплати отриманих послуг у січні та подальших місяцях 2019 року, якщо б ТОВ «Енера Схід» виставляло рахунки за надані послуги з постачання електричної енергії без врахування переплати попередньому постачальнику в особі ТОВ «ЛЕО».

Згідно з інформацією, наведеною у Листі Підприємства, у період часу з 01.01.2019 по 11.09.2019 (дата отримання вимоги Відділення) переплачені кошти було повернуто 4456 споживачам - юридичним особам на загальну суму 27 705 634 ,41 грн. шляхом

- перерахунку грошей ТОВ «Енера Схід» (в розмірі 19 386 922,17 грн.);
- перерахування безпосередньо споживачам (в розмірі 7 959 015,14 грн);
- зміни призначення платежу згідно заяви споживача (в розмірі 359 697,10 грн).

Також слід врахувати наступне.

На офіційному сайті НКРЕКП 25.02.2019 були розміщені відповідні роз'яснення під назвою *«Важлива інформація для споживачів та учасників роздрібного ринку електричної енергії щодо споживачів електричної енергії, у яких на особових рахунках станом на 01.01.2019 наявна переплата за електричну енергію»*.

У цих роз'ясненнях зазначено: *«На виконання пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» оператори систем розподілу (ОСР) у разі відокремлення є правонаступниками в частині прав та обов'язків, зокрема пов'язаних із провадженням діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та із провадженням діяльності з передачі електричної енергії»*

місцевими (локальними) електромережами за договорами на постачання електричної енергії та про користування електричною енергією.

Так, у зв'язку з виконанням наведених вимог стан розрахунків за спожиту електричну енергію між електропостачальниками та споживачами згідно з укладеними договорами про постачання та користування електричною енергією станом на 01.01.2019 буде як з дебіторською, так і з кредиторською заборгованістю.

Необхідно зазначити, що загальне законодавство, щодо виконання господарських зобов'язань визначено Господарським кодексом України (ГКУ) та Цивільним кодексом України.

Так, статтею 179 ГКУ встановлено, що господарські зобов'язання можуть виникати, зокрема з господарського договору та інших угод, передбачених законом, а також з угод, не передбачених законом, але таких, які йому не суперечать.

Крім цього, суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання - відповідно до вимог, що у певних умовах звичайно ставляться (стаття 193 ГКУ).

Відповідно до пункту 2.1.12 глави 2.1 розділу II Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312, невід'ємними частинами договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії є, зокрема інші додатки, оформлені сторонами за взаємною згодою.

Таким чином, з метою недопущення подвійної оплати за один і той самий розрахунковий період, споживачами у яких станом на 01.01.2019 року на особових рахунках наявна переплата за електричну енергію, ОСР має врегулювати із такими споживачами питання зарахування кредиторської заборгованості відповідно до чинного законодавства, зокрема:

- на рахунок постачальника електричної енергії;
- на рахунок ОСР;
- повернення суми попередньої оплати за електричну енергію за відповідною письмовою заявою споживача;
- інший спосіб не заборонений законодавством».

Виходячи з наведеного у Листі Підприємства, ТОВ «ЛЕО» не уклало з ТОВ «Енера Схід» договорів, якими було б врегульовано проведення взаєморозрахунків між колишнім та новим постачальником електричної енергії (зокрема щодо повернення переплати, стягнення заборгованості, тощо), а перерахунки грошей, переплачених Товариству, виконувались згідно трьохсторонньої угоди, тобто за угодою, укладеною між ТОВ «ЛЕО», ТОВ «Енера Схід» та споживачем - кредитором.

Згідно з інформацією у Листі Підприємства, станом на 11.09.2019 не було повернуто переплату 1609 суб'єктам господарювання на загальну суму 5 335 316,64 грн.

Таким чином, за період часу більш, ніж 8 міс. 2019 р. Підприємством не врегульовано питання зарахування кредиторської заборгованості відповідно до вимог чинного законодавства, із усіма споживачами, які мали переплачені Товариству кошти,

Така поведінка ТОВ «ЛЕО» щодо повернення суб'єктам господарювання кредиторської заборгованості, внаслідок якої суб'єктам господарювання протягом тривалого часу не повертаються переплачені ними кошти, внаслідок чого вони не можуть скористатись ними у своїй господарській діяльності, могла призвести до ущемлення інтересів споживачів.

Таким чином, бездіяльність Підприємства щодо врегулювання питання зарахування кредиторської заборгованості відповідно до чинного законодавства та неповернення коштів

відносно усіх споживачів, які станом на 01.01.2019 мали переплачені кошти за послуги ТОВ «ЛЕО», має ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді бездіяльності суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи те, що дії Підприємства не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству (відповідні заяви, звернення до Відділення не надходили), на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Товариству з обмеженою відповідальністю «Луганське енергетичне об'єднання» (юридична адреса: кв. Гайового, 35 а, м. Луганськ, 91021, адреса для листування: вул. Горького, 123, м. Старобільськ, Луганська обл., 92702, ідентифікаційний код – 31443937) припинити бездіяльність щодо врегулювання питання зарахування кредиторської заборгованості відповідно до чинного законодавства та неповернення коштів відносно усіх споживачів, які станом на 01.01.2019 мали переплачені кошти за послуги ТОВ «ЛЕО», і яка має ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що кваліфікується за пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді бездіяльності суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. Про виконання цих рекомендацій повідомити Луганське обласне територіальне відділення у 30-ти денний термін з дня їх отримання із наданням відповідних доказів (копій підтверджуючих документів тощо).

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Повідомляємо, що за умови вжиття відповідних заходів та виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинатись не буде.

Голова колегії



Костянтин МЄШКОВ